

29. Raittiuslautakunnan toimisto

Yleistä. Vuoden 1970 päättyessä oli uusi alkoholilaki ollut voimassa kaksi vuotta. Huomattavimmin sen todettiin vaikuttaneen alkoholijuomien kulutuksen voimakkaaseen lisääntymiseen. Edellisenä vuonna kulutuksen lisäys oli ollut ennätyksellistä (100-prosenttiseksi alkoholiksi muutettuna 46.3 %) ja kertomusvuoden aikana kulutusnumerot pysyivät samalla korkealla tasolla, jopa hie-man nousivatkin (lisäys 2.4%). Kulutuksen kasvun ulkonaisena merkinä oli ainakin pääkaupungissa juopumustapausten ja järjestyshäiriöiden voimakas lisääntyminen, joka aiheutti mm. neuvotteluja kaupungin korkeimman johdon ja johtavien poliisiviranomaisten kesken. Juopumuspidätykset lisääntyivät 70 %, mikä määrä edustaa runsasta kolmannesta koko maan alueella suoritetuista juopumuspidätyksistä. Myös väkivaltarikollisuuden kasvu oli kertomusvuoden aikana eräiltä osin varsin huomattava.

Raittiuslautakunnan ja sen toimiston käytännöllinen toiminta perustui lautakunnan kokouksessa 13.1.1970 hyväksytyyn valistustyötä koskevaan vuosityösuunnitelmaan. Toiminnan painopiste oli edelleenkin erilaisissa toimiston omissa valistustyömuodoissa sekä raittiustyötä tekevien järjestöjen toiminnan tukemisessa. Huomattava osa toimiston työstä suunnattiin ajankohtaiseksi tulleeseen huumausainekysymykseen. Mahdollisuudet alkoholilain valvonnan seuraamiseen paranivat jonkin verran, kun perustettiin uusi tp. raittiustyönohjaajan virka.

Yhteistyötä kunnallisen alkoholitarkastajan kanssa jatkettiin entiseen tapaan ja samoin toimisto piti yhteyttä alkoholilakia valvoviin viranomaisiin. Edellisen vuoden aikana perustettu Helsingin alueen raittius- ja alkoholiasioita käsittelevä neuvottelukunta piti kertomusvuoden aikana kaksi neuvottelutilaisuutta.

Raittiustyötä tekevien järjestöjen työtä pyrittiin entiseen tapaan tehostamaan ja tukemaan. Tähän tarkoitukseen oli varattu lautakunnan käytettäväksi 148 700 mk:n määräraha, josta lautakunta päätöksellään 14.4. jakoi avustuksia yhteensä 86:lle raittiustyötä tekeväälle järjestölle. Lisäksi lautakunta jakoi anomuksesta pieniä, 10—30 mk:n kurssiapurahoja sellaisille raittiusjärjestöjen jäsenille, jotka osallistuivat raittiuskeskusjärjestöjen toimeenpanemille kurseille ja järjesti erilaisia aktivointikilpailuja, toimeenpani kurseja, sekä avusti järjestöjä välittämällä ja kustantamalla niiden järjestämiin tilaisuuksiin puhujia, esitelmöitsijöitä sekä erityistoiminnan ohjaajia. Lautakunnan viranhaltijat suorittivat lisäksi ohjaus- ja koulutuskäyntejä järjestöissä ja oppilaitoksissa sekä järjestivät raittius- ja alkoholi-kysymystä, tupakointia ja huumausaineita käsitteleviä oppitunteja kansa- ja oppikouluissa.

Lautakunta ja sen toimisto osallistuivat myös raittiusviikon järjestelyihin. Viikko järjestettiin yhteistyössä Helsingin raittiusviikkotoimikunnan kanssa ja tarkoitusta var-

ten lautakunta myönsi toimikunnan käyttöön määrärahan. Viikon päätilaisuudet: teatteriesitys, nuorisokabaree (3 kertaa) ja »Tutustu kaupunkiin» -autokierros järjestettiin toimiston viranhaltijain ja raittiuspiiri-järjestöjen toiminnanohjaajien yhteistyönä, minkä lisäksi toimeenpantiin erilaisia muita tilaisuuksia yhteistyössä eri järjestöjen kanssa.

Raittius-, nuoriso- ja muihin järjestöihin kohdistunut teknisten välineiden lainaustoiminta oli ennätyskellistä.

Edellisen vuoden aikana keskeiseksi työmuodoksi muodostunut huumausaineisiin liittyvä valistustyö sai kertomusvuoden aikana monia uusia muotoja. Paitsi kouluissa pidettyjä oppitunteja järjestettiin seminaareja ja neuvottelutilaisuuksia joko yksin tai yhteistyössä alan keskeisten järjestöjen kanssa. Vuoden aikana hankittiin toimiston käyttöön 20 000 kpl Ruotsin kouluylhallituksen laatimaa, suomennettua huumausainelehtistä sekä valtion huumausainetoimikunnan julkaisemia huumausainelehtisiä useita tuhansia kappaleita. Vuoden lopulla laadittiin yhteistyössä Oppikouluraittiusyhdistysten Helsingin piirin kanssa huumausainekysymystä valaiseva kuvanäyttely, joka kiersi helsinkiläisissä oppikouluissa.

Raittiuslautakunnan tehtäviin liittyviä alkoholilain valvonnan seuraamistehtäviä pyrittiin toteuttamaan raittius- ja alkoholisioita käsittelevän neuvottelukunnan työn puitteissa, minkä lisäksi toimiston viranhaltijat mahdollisuuksien mukaan osallistuivat anniskeluravintoloiden tarkkailuun yhteistyössä kunnallisen alkoholitarkastajan kanssa. Omasta puolestaan lautakunta käsittelee uusia anniskeluoikeusanomuksia 15 (edellisenä vuonna 18). Annetuissa lausunnoissa ei 10 anomuksen osalta esitetty huomautuksia, mutta viittä anomusta uusiksi anniskeluoikeuksiksi vastustettiin. Vuoden aikana käsiteltiin myös esitys alkoholimyymälän avaamisesta Kontulan ostoskeskukseen; esitystä vastustettiin. Muista raittius- ja alkoholipo-

liittisistä toimenpiteistä mainittakoon toimintaohjeen laatiminen Helsingin alueen raittius- ja alkoholisioita käsittelevälle toimikunnalle sekä päätös raittiuustyön tehostamista ja uudistamista koskevan tutkimuksen suorittamisesta. Tutkimus suoritettiin vuoden loppuun mennessä. Samoin päätettiin hankkia selvitys Päivystäjähdistys 603 786:n suorittamasta päihdetarkkailutyöstä syksyn 1970 aikana.

Toimisto. Lautakunnan toimisto ja koukoushuoneisto sijaitsi kertomusvuoden aikana elintarvikekeskuksen talossa, Helsinginkatu 24 A. Lautakunnan palveluksessa oli viisi vakinaista viranhaltijaa sekä 1.4. alkaen yksi tilapäinen viranhaltija.

Raittiusvalistustoiminta. Viranhaltijain ohjauksikäyntejä raittius- ym. järjestöjen tilaisuuksiin, sosiaalisiin laitoksiin ja kouluihin suoritettiin vuoden aikana 116 (106) kertaa. Harrastustoiminnan erityisohjaajia lähetettiin toimiston toimesta järjestöjen kerhotilaisuuksiin 47 (40) tunniksi. Puheita, esitelmiä ja alustuksia pidettiin lukuun ottamatta omaa kurssitoimintaa viranhaltijain toimesta 112 (132) ja toimiston tilaamien ulkopuolisten luennoitsijoiden toimesta 26 (33).

Erilaisia neuvottelutilaisuuksia joko yksin tai yhteistyössä eri järjestöjen kanssa järjestettiin 6 (6), joissa osanottajia yhteensä 210 (145).

Sen lisäksi, mitä erikseen on mainittu, osallistui lautakunta ja sen toimisto viiden (3) valistustilaisuuden järjestämiseen, joissa osanottajia oli yht. 2 260 (2 200).

Eri raittiusjärjestöjen kustantamia aikausjulkaisuja tilattiin ja jaettiin sosiaalisiin laitoksiin, työmaaruokaloihin, ylioppilaskokelaille jne. yhteensä 668 (1 117) vuosikertaa sekä erityisnumeroita, joihin kuului myös raittiuskeskusjärjestöjen kustantamia lastenlehtiä yhteensä 3 700 (2 624) kpl. Raittiuustutkimuksen oppikirjoja jaettiin vuoden aikana helsinkiläisiin oppikouluihin 870 (551) kpl. Raittiuskilpikirjoitusten erityispalkinnoiksi kansakouluihin jaettiin 320 (320).

kirjaa. Edelleen jatkettiin kertomusvuoden aikana lautakunnan toimiston ja raittiuspiirijärjestöjen yhteisjulkaisun »Raittiustyön Kentältä» -lehden toimittamista ja sitä ilmestyi kuusi numeroa yhteismäärältään 25 200 (24 000) kpl. Lehden ruotsinkielinen, aikaisemmin erillisenä ilmestynyt laitos liitettiin alkusyksystä suomenkieliseen laitokseen. Alkuvuoden aikana ilmestyi ruotsinkielistä lehteä kolme numeroa yhteismäärältään 1 800 kpl. Lehtien toimitustyö ja jakelun järjestäminen suoritettiin toimistossa ja lehdet lähetettiin ilmaisjakeluna pääkaupungin raittiusjärjestöjen aikuisjäsenille sekä erälle laitoksille ja järjestöille.

Suomen Raittiusjärjestöjen Liiton, Autoilijain Raittiusliiton ja Naisten Raittiuskeskuksen julkaisemaa valistus- ja mainosaineistoa jaettiin erilaisiin kohteisiin yhteensä 31 200 (36 950) kpl. Jakeluun sisältyi valtion huumausainetoimikunnan toimittamat huumausainelehtiset, joita oli kaikkiaan 3 000 kpl.

Kevät- ja syyslukukausien aikana järjestettiin kouluissa ja muissa oppilaitoksissa yhteensä 305 (73) raittius- ja alkoholikysymystä sekä tupakka- ja huumausaineasiasia käsittelevää oppituntia. Tunteihin osallistui yhteensä 25 038 (4 480) oppilasta.

Avustukset. Lautakunta jakoi anomuksesta raittiuskeskusjärjestöjen kurssille osallistuneille helsinkiläisille osanottajille kurssiavustuksia. Avustuksia anoi kaikkiaan 134 (143) henkilöä, joista 118:lle (111) myönnettiin avustus. Avustusten yhteissumma nousi 2 115 (2 215) markkaan.

Avustuksia raittiustyön tukemiseen vapaiden järjestöjen kautta myönnettiin 86 (79) järjestölle yht. 148 700 (145 000) mk. Avustuksia haki 90 (80) järjestöä.

Menot ja tulot. Kaupungin vuoden 1970 talousarvioon oli raittiuslautakunnan tileille merkitty yhteensä 207 244 (180 814) mk sekä avustuksia varten 148 700 (145 000) mk. Kaikkiaan lautakunta käytti omaan toimintaansa ja avustuksiin 343 865 (312 800) markkaa.